

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kármán Mór

"1915"

Szerző:

Cím: Kármán Mór meghalt.

Forrás:

AZ Újság

Bp

(Hely)

1915 X. 15

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

— Kármán Mór meghalt. A melynek megbecsülhetetlen munkása volt, a magyar nemzeti kulturának szinte pótolhatatlan kárára ma reggel Kármán Mór egyetemi tanár, a legkiválóbb hazai pedagógusok egyike hetvenkét éves korában elköltözött az élők sorából. A mai magyar középiskolát ő gondolta el és tervezte meg a magyarságért való lobogó lelkesedéssel, a közművelődésért való olthatatlan rajongással, és igazán nem ő rajta mulott, hogy a kik gondolatait gyakorlati formába öntötték, olykor messze elmaradtak Kármán nagyszabású koncepciójától. Kármán Mór haláláról irván, betűről-betűre igazság, ha veszteséget, súlyos veszteséget emlegetünk. Ez a nagyszabású idealista még most is, hetvenkét esztendő s létére széleskörű és egyben mélyen szántó tevékenységet fejtett ki a magyar iskola érdekében, a melyben a legnemesebb eszközt látta a nemzetnek mennél magyarrabbá, erősebbé, kulturáltabbá nevelésére. Kármán Mór hirtelen halt meg, szinte a katedréről ragadta le a halál. Tegnap délelőtt még előadást tartott a tudományegyetem bölcsészeti karán, ma reggel már elhunytáról értesítették megszámálhatatlan barátját és tisztelőjét. A magyar közoktatásügy történelmében a legszebb lapok egyike jut majd Kármán Mór elévülhetetlen értékű munkásságának, a legtisztább idealizmus e nemes alkotásának.

Kármán Mór Szegeden született 1843. december 25-én. Iskoláit szülővárosában és Pesten végezte. 1862—1865-ben a bécsi egyetemen filozófia- és filológiai tanulmányokkal foglalkozott. 1866-ban a budapesti egyetemen doktori és magiszteri diplomát szerzett. 1868-ban a budapesti középisko-

lákban és a kereskedelmi akadémián az izraelita vallástant tanította. 1869-ben Eötvös báró közoktatásügyi miniszter kiküldte Lipcsébe a gyakorlati tanárképzés tanulmányozása végett. Ott Ziller híres pedagógus bizalmát annyira megnyerte, hogy az mindjárt kinevezte gyakorló elemi iskolai presbitériumának elnökévé s azzal is megbizta, hogy az iskola új szervezetét és tanulmányi rendjét elkészítse. 1872-ben a pedagógia, etika és pszichológia magántanára lett a budapesti egyetemen. A kormány megbízásából elkészítette az általa kontemplált gyakorló főgimnázium szabályzati tervzetét, mely elfogadtatván, a gimnáziumi gyakorló iskola eszméje testet öltött. A tanárképző intézethez a filozófia és pedagógia tanárává s a gyakorló iskola pedagógiai vezetőjévé nevezték ki. Kezdetül fogva gyakorlati tanítással is szívvel-lellekkel foglalkozott s nemcsak szóval, hanem példadással is ő honosította meg nálunk a Herbart-féle gyakorlati pszichológián alapuló tanítási módszert. A gyakorlati tanítás terén Herbartnak a szellemébe senki se hatolt be oly mélyen, mint ő. E téren nálunk iskolát alapított, mely mellőzve a német pedagógia sablonszerűségeit, szigorúan megokolt elvek alapján állott. 1873—82-ig a Magyar Tanügyet szerkesztette, mely a magyar tanítás ügyének legpregnansabb képviselője volt. Munkásságának súlypontja a középiskolai és egyetemi tanításon kívül középiskolai tanításunk újjászervezésére esik. Egyáltalában tanügyünk újabb fejlődése 1872 óta elválaszthatatlan kapcsolatban van működésével. A gimnáziumi tanítás számára kiadott miniszteri Utasításokat egyes szakemberek közreműködésével egészben véve ő szerkesztette. 1897-ben súlyos betegsége miatt megvált a gyakorló főgimnáziumtól. 1907-ben magyar nemességet, 1908-ban «szőlőkislaki» előnevet, 1909-ben egyetemi nyilvános rendes tanári címet kapott. 1911-ben az Akadémia megjutalmazta pedagógiai írói

tevékenységét. Egész csomó tankönyve, értéke-zése, nagyobb munkája jelent meg. Közülök többben a külföldön is nagy méltánylásban részesültek. 1893-ban nagy port vert fel Paues Imre ellen Plagiosippus álneven kiadott két polémikus röpirata.